ชื่อโครงงาน	ระบบบันทึกและจัดการข้อมูลผู้ใช้เครือข่าย
	Network Users Logging and Management System
ผู้จัดทำ	นายจักรภูมิ มณีรัตน์ รหัส 5410110069
สาขาวิชา	วิศวกรรมคอมพิวเตอร์
ปีการศึกษา	2559
	อาจารย์ที่ปรึกษาโครงงาน
	(อาจารย์ธัชชัย เอ้งฉ้วน)
	คณะกรรมการสอบ
(รศ.ดร.สินชัย	กมลภิวงศ์) (รศ.ทศพร กมลภิวงศ์) (อาจารย์สุธน แซ่ว่อง)
	านนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา Computer Engineering Project I-II ตามหลักสูตรปริญญา ร์บัณฑิต สาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
	(ผศ.ดร. วรรณรัช สันติอมรทัต)
	หัวหน้าภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์

หนังสือรับรองความเป็นเอกลักษณ์

ผู้จัดทำที่ได้ลงนามท้ายนี้ ขอรับรองว่ารายงานฉบับนี้เป็นรายงานที่มีความเป็นเอกลักษณ์ โดยที่ ผู้จัดทำไม่ได้มีการคัดลอกมาจากที่ใดเลย เนื้อหาทั้งหมดถูกรวบรวมจากการพัฒนาในขั้นตอนต่าง ๆ ของการ จัดทำโครงงาน หากมีส่วนใดที่จำเป็นต้องนำเอาข้อความจากผลงานของผู้อื่น หรือบุคคลอื่นใดที่ไม่ใช่ตัว ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้ทำอ้างอิงถึงเอกสารเหล่านั้นไว้อย่างเหมาะสม และขอรับรองว่ารายงานฉบับนี้ไม่เคยเสนอ ต่อสถาบันใดมาก่อน

ผู้จัดทำ	
(บายจักรภบิ บ	ญีรัตน์)

โครงงานนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ธัชชัย เอ้งฉ้วน อาจารย์ที่ปรึกษาโครงงานที่ได้ ให้แนวคิด คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะ ตลอดจนแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรค ตั้งแต่ เริ่มต้นจนโครงงานเล่มนี้เสร็จสมบุรณ์ ผู้จัดทำจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.สินชัย กมลภิวงศ์ รศ.ทศพร กมลภิวงศ์ และ อาจารย์สุธน แช่ว่อง คณะกรรมการสอบโครงงานที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ และตรวจทานโครงงานให้ดำเนินไป อย่างสมบูรณ์

ขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาท วิชาความรู้ สามารถนำความรู้ที่มี ใช้ในการแก้ไขปัญหาจนสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

ขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้อง ๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ คำปรึกษา และกำลังใจเสมอมา

สุดท้ายนี้ ขอละลึกถึงพระคุณบิดามารดาที่ได้เลี้ยงดู อบรมสั่งสอนจนเติบใหญ่ ส่งเสริมสนับสนุน ให้ คำแนะนำ คำปรึกษา และเป็นกำลังใจในการนำงานเสมอมา

> นายจักรภูมิ มณีรัตน์ ผู้จัดทำ

ปัจจุบันการใช้งานและเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสามารถกระทำได้อย่างอิสระและเสรีมากขึ้น จึงมีโอกาส เกิดการกระทำผิดทางอินเทอร์เน็ตได้ทุกเมื่อไม่ว่าเจตนาหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น จึงมีการออกกฎหมาย พรบ. ว่า ด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ขึ้น โดย ผู้ให้บริการ ต้องเก็บรักษาข้อมูลจราจรทาง คอมพิวเตอร์ ไว้ไม่น้อยกว่า 90 วัน นับแต่วันที่ข้อมูลนั้นเข้าสู่ระบคอมพิวเตอร์ ซึ่งระบบและเครื่องมือในส่วน ของการระบุตัวตนในปัจจุบันบางระบบรองรับการทำงานในระบบ Internet Protocol version4 แต่ยังไม่ รองรับระบบ Internet Protocol version6 โครงงานนี้จึงคิดนำข้อมูล MAC Address (Physical Address) IPv4 และ IPv6 จาก Layer3 switch ซึ่ง Layer3 switch มีการเก็บไว้แล้วมาใช้ประโยชน์ ในการช่วยระบุ ตัวตน เพื่อทราบถึงชื่อผู้ใช้ และเก็บข้อมูลการใช้งานไว้เพื่อประโยชน์ในการระบุผู้กระทำความผิดได้ หากเกิด การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ต่อไป ขณะเดียวกัน สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ ทำสถิติ เพื่อวิเคราะห์ การใช้งานของผู้ใช้งานของผู้ใช้งานของผู้ใช้เก้

หนังสือรับรองความเป็นเอกลักษณ์ii
กิตติกรรมประกาศiii
บทคัดย่อiv
Abstractv
สารบัญvi
1. บทนำ
1.1 ความสำคัญและที่มาของโครงงาน
1.2 วัตถุประสงค์
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
1.4 ขอบเขตของโครงงาน
2. ทฤษฎีและหลักการ
2.1 IP (Internet Protocol)
2.2 ARP (Address Resolution Protocol)
2.3 IPv6 (Internet protocol version 6)
2.4 Neighbor Discovery Protocol
2.5 Layer3 switch
2.6 SNMP
2.7 ภาษา perl5
2.8 Apache Webserver

	2.9 SQL	6
	2.10 mySQL	7
	2.11 ภาษา PHP	7
	2.12 RADIUS	8
	2.13 Freeradius	9
	2.14 หลักการทำงานเบื้องต้นของโครงงาน	9
3	ร. ระเบียบวิธีวิจัย	14
	3.1 แนวคิดในการออกแบบระบบ	14
	3.2 ระบบที่ได้ออกแบบ	16
	3.3 การทดสอบระบบ	17
۷	. ผลและวิเคราะห์ผลการทดลอง	18
	4.1 การทดสอบการจำลองระบบลงชื่อเข้าใช้	18
	4.2 การทดสอบระบบส่วนเบื้องหลัง	18
	4.3 การทดสอบระบบส่วนฐานข้อมูล	20
	4.4 การทดสอบระบบในส่วนแสดงผล	22
Ē	ร. สรุปผลและข้อเสนอแนะ	25
	5.1 สรุปผล	25
	5.2 ปัญหาและอุปสรรค	25
	5.3 ข้อเสนอแนะ	25
6	เมลกสารอ้างอิง	26

		٥	,					
ଶ′	าร	บ	ถ	เร	ป	ร	n	9
01		J	υÇ	, 0	J	U		•

ตารางที่ 1 ความแตกต่างของการเขียนทับศัพท์ของตัว A และ ตัว T......**ผิดพลาด! ไม่ได้กำหนดบุ๊กมาร์ก**

1. บทน้ำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของโครงงาน

ปัจจุบันการใช้งานและเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสามารถกระทำได้อย่างอิสระและเสรีมากขึ้น จึงมีโอกาสเกิดการกระทำผิดทางอินเทอร์เน็ตได้ทุกเมื่อไม่ว่าเจตนาหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น จึงมีการออกกฎหมาย พรบ. ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ขึ้น โดย ผู้ให้บริการ ต้องเก็บรักษาข้อมูล จราจรทางคอมพิวเตอร์ ไว้ไม่น้อยกว่า 90 วัน นับแต่วันที่ข้อมูลนั้นเข้าสู่ระบคอมพิวเตอร์

ชึ่งระบบและเครื่องมือในส่วนของการระบุตัวตนในปัจจุบันส่วนใหญ่รองรับการทำงานในระบบ Internet Protocol version4 แต่ยังไม่รองรับระบบ Internet Protocol version6 เนื่องจากมี Protocol ที่เกี่ยวข้องเปลี่ยนไป เช่น Neighbor Discovery Protocol ใน IPv6 เข้ามาทำงานแทน Address Resolution Protocol ใน IPv4 เป็นต้น นอกจากนั้นอุปกรณ์หนึ่งชิ้นสามารถมี IP Address ได้มากกว่าหนึ่งหมายเลข และยังมีส่วนที่เป็น Temporary Address เป็น IP Address ชั่วคราวซึ่ง สามารถเกิดขึ้น และเปลี่ยนแปลงได้หลังจากการยืนยันตัวตนแล้ว ทำให้ไม่สามารถระบุได้ว่าผู้ใช้หมายเลข นั้นคือบุคคลใด เพราะหากเกิดมีการเปลี่ยนแปลงในส่วน Temporary Address ขึ้นการกระทำใดๆจาก หมายเลขดังกล่าวจะไม่สามารถตรวจสอบได้ว่ามาจากผู้ใช้บุคคลใด

อุปกรณ์ Layer3 Switch เป็นอุปกรณ์เลือกเส้นทาง ซึ่งทำงานบน OSI Model ในระดับที่ 3 โดย ทำงานระดับแพคเก็ต ซึ่งจะมีการเก็บค่า IP Address และ MAC Address ทำให้สามารถนำข้อมูล MAC Address มาเปรียบเทียบกันเพื่อให้ทราบผู้ใช้ จากการยืนยันตัวตนจาก ระบบ IPv4 ได้ ซึ่ง อุปกรณ์ Layer3 Switch และอุปกรณ์อื่นๆในปัจจุบัน เช่น Routers, Layer2 switch, Servers, Workstations, Printers, UPS รองรับการสื่อสารผ่าน SNMP ทำให้สามารถ ส่งคำสั่งไปยัง Agent gets responses จาก Agents sets ค่าตัวแปรใน Agents และรับข้อมูลเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นจาก Agent ได้

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้จัดทำโครงงานจึงคิดที่จะนำข้อมูล MAC Address (Physical Address) IPv4 และ IPv6 จาก Layer3 switch ผ่านทาง SNMP Protocol มาใช้ในการช่วยระบุตัวตน และเก็บ ข้อมูล ในระบบ IPv6 ทำให้สามารถทราบได้ว่าอุปกรณ์นั้นได้รับ IP Address หมายเลขใดบ้าง ทราบถึง ชื่อผู้ใช้ และเก็บข้อมูลการใช้งานไว้เพื่อประโยชน์ในการระบุผู้กระทำความผิดได้ หากเกิดการกระทำ ความผิดตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ต่อไป ขณะเดียวกันสามารถนำ ข้อมูลที่ได้ไปใช้ ทำสถิติ เพื่อวิเคราะห์ การใช้งานของผู้ใช้งานของผู้ใช้ได้

1

1.2 วัตถุประสงค์

- 1. เพื่อเก็บข้อมูลการได้รับหมายเลข IP Address ทั้ง IPv4 และ IPv6 ของแต่ละอุปกรณ์
- 2. เพื่อแสดงข้อมูล และช่วยจัดการ ผู้ใช้ในเครือข่าย
- 3. เพื่อแก้ไขปัญหาการไม่สามารถระบุตัวตนได้ของหมายเลข IP Address ในระบบ IPv6

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1. สามารถระบุตัวตนผู้ใช้ ในระบบ IPv6 เพื่อช่วยแก้ปัญหาไม่สามารถระบุผู้ใช้งานที่ใช้งานด้วย IPv6 ได้
- 2. ทำให้ทราบ IP Address ทั้งหมดที่ผู้ใช้แต่ละคนได้รับ เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการ เครือข่าย

1.4 ขอบเขตของโครงงาน

- 1. สามารถเก็บข้อมูล IP Address ของอุปกรณ์ ที่ใช้งานผ่าน Layer3 switch ที่ Log Server เชื่อมต่ออยู่ได้
- 2. สามารถแสดงข้อมูล IP Address และข้อมูลการลงชื่อเข้าใช้ ของอุปกรณ์ ที่ใช้งานผ่าน Layer3 switch ที่ Log Server เชื่อมต่ออยู่ได้
- 3. สามารถระบุตัวตนผู้ใช้ในระบบเครือข่ายได้ทั้ง IPv6 และ IPv4 ที่ใช้งานผ่าน Layer3 Switch ที่ Log Server เชื่อมต่ออยู่ได้

2. ทฤษฎีและหลักการ

2.1 IP (Internet Protocol)

IP [10] (Internet Protocol) เป็นวิธีการ (protocol) ที่ใช้ในการส่งข้อมูลจากเครื่อง คอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งไปยังเครื่องอื่น ในอินเตอร์เน็ต (Internet) คอมพิวเตอร์แต่ละเครื่อง รู้จักกันใน ฐานะของ Host บน Internet ต้องมีที่อยู่อย่างน้อยหนึ่งที่อยู่ (address) ซึ่งไม่ซ้ำกับคอมพิวเตอร์เครื่อง อื่นใน Internet เมื่อมีการส่งและรับข้อมูล (เช่น อี-เมล์) ข้อความจะถูกแบ่งเป็นชุดข้อมูล เรียกว่า แพ็ค เกต (Packet) แต่ละชุดจัดจะเก็บที่อยู่ของผู้ส่งและผู้รับ การส่งชุดข้อมูลจะส่งไปที่เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ เป็น Gateway เมื่อเครื่อง Gateway อ่านที่อยู่ของปลายทางแล้ว จึงส่งต่อชุดข้อมูลไปยัง adjacent Gateway ซึ่งจะอ่านที่อยู่ปลายทาง และส่งอ่านเครือข่าย Internet จนกระทั่งมีเครื่อง gateway รู้ว่าชุดข้อมูลนั้น เป็นของคอมพิวเตอร์ ภายในกลุ่มใด จากนั้น เครื่อง Gateway จึงจะส่งชุดข้อมูลไปยังเครื่อง คอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ตามที่ระบุ

2.2 ARP (Address Resolution Protocol)

ARP [9] (Address Resolution Protocol) เป็นโปรโตคอลสำหรับการจับคู่ (map) ระหว่าง Internet Protocol address (IP address) กับตำแหน่งของอุปกรณ์ในระบบเครือข่าย เช่น IP เวอร์ชั่น 4 ใช้การระบุตำแหน่งขนาด 32 บิต ใน Ethernet ของระบบใช้การระบุ ตำแหน่ง 48 บิต (การระบุ ตำแหน่งของอุปกรณ์รู้จักในชื่อของ Media Access Control หรือ MAC address) ตาราง ARP ซึ่งมักจะ เป็น cache จะรักษาการจับคู่ ระหว่าง MAC address กับ IP address โดย ARP ใช้กฎของโปรโตคอล สำหรับการสร้างการจับคู่ และแปลงตำแหน่งทั้งสองฝ่าย

2.3 IPv6 (Internet protocol version 6)

หมายเลข IP Address [1,7] ส่วนใหญ่ที่ใช้กันทุกวันนี้ คือ Internet Protocol version 4 (IPv4) ซึ่งเราใช้เป็นมาตรฐานในการส่งข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตั้งแต่ปีค.ศ. 1981 ทั้งนี้การ ขยายตัวของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในช่วงที่ผ่านมามีอัตราการเติบโตอย่างรวดเร็ว นักวิจัยเริ่มพบว่า จำนวนหมายเลข IP Address ของ IPv4 กำลังจะถูกใช้หมดไป ไม่เพียงพอกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตใน อนาคต และหากเกิดขึ้นก็หมายความว่าเราจะไม่สามารถเชื่อมต่อเครือข่ายเข้ากับระบบอินเทอร์เน็ต เพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้นคณะทำงาน IETF (The Internet Engineering Task Force) ซึ่งตระหนักถึงปัญหา สำคัญดังกล่าว จึงได้พัฒนาอินเทอร์เน็ตโปรโตคอลรุ่นใหม่ขึ้น คือ รุ่นที่หก(Internet Protocol version 6; IPv6) เพื่อทดแทนอินเทอร์เน็ตโปรโตคอลรุ่นเดิม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของตัวโปรโตคอล ให้รองรับหมายเลขแอดเดรสจำนวนมาก และปรับปรุงคุณลักษณะอื่น ๆ อีกหลายประการ

ทั้งในแง่ของประสิทธิภาพและความปลอดภัยรองรับระบบแอพพลิเคชั่น (application) ใหม่ๆ ที่จะ เกิดขึ้นในอนาคต และเพิ่มประสิทธิภาพในการประมวลผลแพ็กเก็ต (packet) ให้ดีขึ้น ทำให้สามารถ ตอบสนองต่อการขยายตัวและความต้องการใช้งานเทคโนโลยีบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในอนาคตได้เป็น อย่างดี

2.4 Neighbor Discovery Protocol

ND [7] อธิบายไว้ ใน RFC 4861 ประกอบด้วยชุดของข้อความ ICMPv6 ตัวเลือกของข้อความ และกำหนดกระบวนการที่ทำให้โหนดใกล้เคียงค้นพบโหนดอื่น ๆ การค้นพบเร้าเตอร์บนลิงค์ และให้การ รองรับ

สำหรับโฮสต์ที่เปลี่ยนเส้นทาง ND เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่เข้ามาแทนในIPv4

- Address Resolution Protocol (ARP)
- ICMP Router Discovery
- ICMP Redirect

ND มี 5 ข้อความ มีดังต่อไปนี้

- Neighbor Solicitation
- Neighbor Advertisement
- Router Solicitation
- Router Advertisement
- Redirect

2.5 Layer3 switch

Layer3 switch [2,5,6] เป็นอุปกรณ์ในการทำ Routing (หาเส้นทางการรับส่งข้อมูลระหว่างเน็ต เวิร์ก) เหมาะสมในการนำไปใช้ในระบบเน็ตเวิร์กที่มีการใช้งาน VLAN (VLAN เป็นการแบ่งพอร์ตต่าง ๆ ที่ มีอยู่ในสวิตช์ให้ดูเสมือนว่าแยกกันอยู่คนละเน็ตเวิร์ก) และต้องการให้อุปกรณ์ Computer ที่อยู่ในแต่ละ VLAN สามารถติดต่อกันได้ ซึ่ง Layer 3 switch จะสามารถทำงานได้ในทั้งระดับของ layer 2 และ layer 3 แต่เรื่องของการส่งผ่านข้อมูลภายใน หรือระหว่าง switch ด้วยกันนั้น ต้องดูว่าเราเจาะจงไป เฉพาะในส่วนการทำงานของ layer ไหน ซึ่งตรงนี้ก็อยู่ที่ switch ตัวที่เชื่อมต่ออยู่ และmode ของการ ทำงานของ switch ที่ได้ตั้งค่าเอาไว้ ถ้าเป็นการส่งข้อมูลกันในระดับ layer 2 ยังคงพิจารณา MAC Address เหมือนเดิม แต่หากเป็นการติดต่อกันในระดับ Layer 3 Switch จะพิจารณา IP Address เป็น หลัก ในด้านของข้อมูล ที่ Layer 3 Switch จะส่งต่อออกมานั้น ถ้าทำงานในระดับของ Layer 2 ก็จะส่ง ข้อมูลออกมาเป็น Frame แต่ถ้าทำงานในระดับ Layer 3 จะส่งผ่านข้อมูลเป็นลักษณะของ Packet

ข้อมูล และ นอกจากนี้ Layer 3 Switch ยังมีความสามารถด้านการ Routing เหมือนกับพวก Router ด้วย (แต่จะต่างกับ Router คือ ไม่กันการส่ง broad cast ข้ามเครือข่าย)

ซึ่งในโครงงานนี้ จะนำข้อมูลในตาราง ARP table ซึ่งมีการเก็บ หมายเลข IP Address ทั้ง IPv4 ipv6 และ MAC Address ของทุกอุปกรณ์ในเครือข่ายมาใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลว่า อุปกรณ์แต่ละ อุปกรณ์ได้ หมายเลข IP Address อะไรไปบ้างเพื่อการอ้างอิง ผู้ใช้ต่อไป

2.6 SNMP

SNMP[4][8] ย่อมาจาก Simple Network Management Protocol ซึ่งเป็นโพรโทคอลที่อยู่ ระดับบนในชั้นการประยุกต์ และเป็นส่วนหนึ่งของชุดโพรโทคอล TCP/IP เครือข่ายอินทราเน็ตที่ใช้โพรโทคอล TCP/IP มีอุปกรณ์เครือข่ายหลากชนิดและหลายยี่ห้อ แต่มาตรฐานการจัดการเครือข่ายที่ใช้งาน ได้ผลดีคือ SNMP ในการบริการและจัดการเครือข่ายต้องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ มีส่วนของการทำงานร่วมกับ ระบบจัดการเครือข่าย ซึ่งเราเรียกว่า เอเจนต์ (Agent) เอเจนต์เป็นส่วนของซอฟต์แวร์ที่อยู่ในอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เชื่อมอยู่ในเครือข่ายโดยมีคอมพิวเตอร์หลักในระบบหนึ่งเครื่องเป็นตัวจัดการและบริหารเครือข่ายหรือ เรียกว่า NMS-Network Management System

โปรโตคอล SNMP ได้ถูกพัฒนาขึ้นในปี พ.ศ. 2531 เนื่องจากมีความเจริญเติบโตในการใช้อุปกรณ์ ที่สนับสนุนโปรโตคอล TCP/IP อย่างสูง โปรโตคอล SNMP ถูกออกแบบให้มีฟังก์ชันและการทำงานแบบ ง่าย เหมาะกับคำว่าซิมเปิล (Simple) โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อให้ผู้ดูแลระบบเครือข่ายสามารถเข้ามา จัดการอุปกรณ์เครือข่ายได้จากระยะไกลโดยง่าย

ในโครงงานนี้ SNMP Protocol เป็นส่วนที่ใช้ในการติดต่อกันระหว่าง LOG Server และ Layer3 Switch และนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการ มาเก็บในส่วนของ Log Server เพื่อนำข้อมูลไปใช้ต่อไป

2.7 ภาษา PERL

PERL [3] (ย่อมาจาก Practical Extraction and Report Language) เป็นภาษาโปรแกรมแบบได นามิก พัฒนาโดยนายแลร์รี วอลล์ (Larry Wall) ในปี ค.ศ. 1987 เพื่อใช้งานกับระบบปฏิบัติการยูนิกซ์

ภาษาเพิร์ล นั้นถูกออกแบบมาให้ใช้งานได้ง่าย โครงสร้างของภาษาจึงไม่ซับซ้อน มีลักษณะคล้าย กับภาษาซี นอกจากนี้เพิร์ลยังได้แนวคิดบางอย่างมาจากเชลล์สคริปต์, ภาษา AWK, sed และ Lisp ภาษาเพิร์ลมีตัวแปรอยู่ 4 ชนิด ได้แก่

สเกลาร์ สามารถเก็บข้อมูลได้ 1 อย่าง อาจจะเป็น ตัวเลข, สตริง หรือ รีเฟอเรนซ์ ก็ได้ อาเรย์ เป็นเสมือนกลุ่มของ สเกลาร์ที่ถูกเรียงไว้

แฮช หรืออีกชื่อหนึ่งคือแถวลำดับแบบจับคู่ เป็นเสมือนตู้ล็อกเกอร์สำหรับเก็บสเกลาร์ กุญแจที่จะใช้ใชตู้ล็ อกเกอร์จะเรียกว่า keys ไฟล์แฮนเดิล เป็นตัวแปรที่ใช้สำหรับ I/O โดยเฉพาะ อาจจะใช้สำหรับรับการสั่งงานจากผู้ใช้ผ่านทาง Standard Input หรือใช้สำหรับแสดงผลออกทาง Standard Output

2.8 Apache Webserver

Apache[12] คือ Web server พัฒนามาจาก HTTPD Web Server โดย Apache นี้จะทำหน้าที่ในการ จัดเก็บ Homepage และส่ง Homepage ไปยัง Browser ที่มีการเรียกเข้า ยัง Web server ที่เก็บ Homepage นั้นอยู่ ซึ่งปัจจุบันจัดได้ว่าเป็น web server ที่มี ความน่าเชื่อถือมาก เนื่องจากเป็นที่นิยมใช้ กันทั่วโลก อีกทั้งอาปาเช่ยังเป็นซอฟต์แวร์ แบบ โอเพ่นซอร์ส ที่เปิดให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้ามาร่วม พัฒนาส่วนต่างๆ ของอาปาเช่ได้ ซึ่งทำให้เกิดเป็น โมดูล ที่เกิดประโยชน์มากมาย เช่น mod_perl,mod_python หรือ mod_php และทำงานร่วมกับภาษาอื่นได้ แทนที่จะเป็นเพียงเซิร์ฟเวอร์ ที่ให้บริการเพียงแค่ HTML อย่างเดียว โดยสามารถหา Download ได้จาก website www.apache.org นอกจากนี้อาปาเช่เองยังมีความสามารถอื่นๆ ด้วย เช่น การยืนยันตัวบุคคล

(mod_auth,mod_access, mod_digest) หรือเพิ่มความปลอดภัยในการสื่อสารผ่าน โปรโตคอล https (mod_ssl) และยังมีโมดูลอื่นๆ ที่ได้รับความนิยมใช้ เช่น mod_vhost ทำให้สามารถสร้างโฮสท์เสมือน ภายในเครื่องเดียวกันได้ หรือ mod_rewrite ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ url ของเว็บนั้นอ่านง่ายขึ้น ยกตัวอย่างเช่น จากเดิมต้องอ้างถึงเว็บไซต์แห่งหนึ่งด้วยการพิมพ์

http://mydomain.com/board/quiestion.php?qid=2xDffw&action=show&ttl=1187400 แต่ หลังจากใช้ mod_rewrite จะทำให้สั้นลงกลายเป็น

http://mydomain.com/board/question/how_to_edit_wikipedia_content.html ซึ่งที่อยู่ เหล่านี้จะขึ้นอยู่กับว่าผู้ดูแลเว็บไซต์ ว่าต้องการให้อยู่ในลักษณะใด

2.9 SQL

SQL[11] ย่อมาจาก structured query language คือภาษาที่ใช้ในการเขียนโปรแกรม เพื่อ จัดการกับฐานข้อมูลโดยเฉพาะ เป็นภาษามาตราฐานบนระบบฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์และเป็นระบบเปิด (open system) หมายถึงเราสามารถใช้คำสั่ง sql กับฐานข้อมูลชนิดใดก็ได้ และ คำสั่งงานเดียวกันเมื่อ สั่งงานผ่าน ระบบฐานข้อมูลที่แตกต่างกันจะได้ ผลลัพธ์เหมือนกัน ทำให้เราสามารถเลือกใช้ฐานข้อมูล ชนิดใดก็ได้โดยไม่ติดยึดกับฐานข้อมูลใดฐานข้อมูลหนึ่ง นอกจากนี้แล้ว SQL ยังเป็นชื่อโปรแกรม ฐานข้อมูล ซึ่งโปรแกรม SQL เป็นโปรแกรมฐานข้อมูลที่มีโครงสร้างของภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน มี ประสิทธิภาพการทำงานสูง สามารถทำงานที่ซับซ้อนได้โดยใช้คำสั่งเพียงไม่กี่คำสั่ง โปรแกรม SQL จึง เหมาะที่จะใช้กับระบบฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ และเป็นภาษาหนึ่ง ซึ่งแบ่งการทำงานได้เป็น 4 ประเภท

ดังนี้

- 1. Select query ใช้สำหรับดึงข้อมูลที่ต้องการ
- 2. Update query ใช้สำหรับแก้ไขข้อมูล
- 3. Insert query ใช้สำหรับการเพิ่มข้อมูล
- 4. Delete query ใช้สำหรับลบข้อมูลออกไป

ปัจจุบันมีซอฟต์แวร์ระบบจัดการฐานข้อมูล (DBMS) ที่สนับสนุนการใช้คำสั่ง SQL เช่น Oracle , DB2, MS-SQL, MS-Access

นอกจากนี้ภาษา SQL ถูกนำมาใช้เขียนร่วมกับโปรแกรมภาษาต่างๆ เช่น ภาษา c/C++ , VisualBasic และ Java

ประเภทของคำสั่งภาษา SQL

- 1. ภาษานิยามข้อมูล(Data Definition Language : DDL) เป็นคำสั่งที่ใช้ในการสร้างฐานข้อมูล กำหนดโครงสร้างข้อมูลว่ามี Attribute ใด
- ชนิดของข้อมูล รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงตาราง และการสร้างดัชนี คำสั่ง : CREATE,DROP,ALTER
- 2. ภาษาจัดการข้อมูล (Data Manipulation Language :DML) เป็นคำสั่งที่ใช้ในการเรียกใช้ เพิ่ม ลบ และเปลี่ยนแปลงข้อมูลในตาราง คำสั่ง : SELECT,INSERT,UPDATE,DELETE
- 3. ภาษาควบคุมข้อมูล (Data Control Language : DCL) เป็นคำสั่งที่ใช้ในการกำหนดสิทธิการ อนุญาติ หรือ ยกเลิก การเข้าถึงฐานข้อมูล เพื่อป้องกันความปลอดภัยของฐานข้อมูล คำสั่ง : GRANT,REVOKE

2.10 mySQL

MySQL [11] เป็นโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล Relational Database Management System (RDBMS) เป็นฐานข้อมูลที่สามารถจัดเก็บ ค้นหา เรียงข้อมูล และดึงข้อมูล MySQL มีความสามารถให้ ผู้ใช้งานเข้าดึงข้อมูลได้หลายๆคนในเวลาเดียวกันได้และมีการเข้าถึงข้อมูลที่รวดเร็ว มีการกำหนดการเข้า ใช้งานของผู้ใช้ในแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ปลอดภัย MySQL ถูกใช้งานเมื่อปี 1996 แต่โปรแกรมนี้ พัฒนาตั้งแต่ปี 1979 และชนะรางวัล Linux Journal Reader 's Choice Award 3ปีซ้อน

ปัจจุบัน MySQL ได้ใช้งานแพร่หลายโดยเป็นโปรแกรม Open Source License แต่ก็มีแบบ Commercial License ให้ใช้ด้วย โดยคุณสมบัติจะแตกต่างกันออกไป

2.11 ภาษา PHP

PHP[12] ย่อมาจาก PHP Hypertext Preprocessor แต่เดิมย่อมาจาก Personal Home Page Tools PHP คือภาษาคอมพิวเตอร์จำพวก scripting language ภาษาจำพวกนี้คำสั่งต่าง ๆ จะเก็บ อยู่ในไฟล์ที่เรียกว่า script และเวลาใช้งานต้องอาศัยตัวแปรชุดคำสั่ง ตัวอย่างของภาษาสคริปก็ เช่น JavaScript , Perl เป็นต้น ลักษณะของ PHP ที่แตกต่างจากภาษาสคริปต์แบบอื่นๆ คือ PHP ได้รับ การพัฒนาและออกแบบมา เพื่อใช้งานในการสร้างเอกสารแบบ HTML โดยสามารถสอดแทรกหรือแก้ไข เนื้อหาได้โดยอัตโนมัติ ดังนั้นจึงกล่าวว่า PHP เป็นภาษาที่เรียกว่า server-side หรือ HTML-embedded scripting language นั้นคือในทุก ๆ ครั้งก่อนที่เครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งให้บริการเป็น Web server จะส่ง หน้าเว็บเพจที่เขียนด้วย PHP ให้เรา มันจะทำการประมวลผลตามคำสั่งที่มีอยู่ให้เสร็จเสียก่อน แล้วจึงค่อย ส่งผลลัพธ์ที่ได้ให้เรา ผลลัพธ์ที่ได้นั้นก็คือเว็บเพจที่เราเห็นนั่นเอง ถือได้ว่า PHP เป็นเครื่องมือที่สำคัญ ชนิดหนึ่งที่ช่วยให้เราสามารถสร้าง Dynamic Web pages (เว็บเพจที่มีการโต้ตอบกับผู้ใช้) ได้อย่างมี ประสิทธิภาพและมีลูกเล่นมากขึ้น

PHP เป็นผลงานที่เติบโตมาจากกลุ่มของนักพัฒนาในเชิงเปิดเผยรหัสต้นฉบับ หรือ Open Source ดังนั้น PHP จึงมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และแพร่หลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อใช้ร่วมกับ Apache Web server ระบบปฏิบัติอย่างเช่น Linuxหรือ FreeBSD เป็นต้น ในปัจจุบัน PHP สามารถใช้ ร่วมกับ Web Server หลายๆตัวบนระบบปฏิบัติการอย่างเช่น Windows 95/98/NT เป็นต้น ซึ่ง PHP มี ลักษณะเด่นคือ

- 1.ใช้ได้ฟรี
- 2.PHP เป็นโปร แกรมวิ่งข้าง Sever ดังนั้นขีดความสามารถไม่จำกัด
- 3.Conlatfun นั่นคือPHP วิ่งบนเครื่อง UNIX,Linux,Windows ได้หมด
- 4.เรียนรู้ง่าย เนื่องจาก PHP ฝั่งเข้าไปใน HTML และใช้โครงสร้างและไวยากรณ์ภาษาง่ายๆ
- 5.เร็วและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเมื่อใช้กับ Apach Xerve เพราะไม่ต้องใช้โปรแกรมจากภายนอก
- 6.ใช้ร่วมกับ XML ได้ทันที
- 7.ใช้กับระบบแฟ้มข้อมูลได้
- 8.ใช้กับข้อมูลตัวอักษรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 9.ใช้กับโครงสร้างข้อมูล แบบ Scalar, Array, Associative array
- 10.ใช้กับการประมวลผลภาพได้

ในโครงงานนี้ PHP จะเป็นภาษาที่ช่วยในการทำ webpage ในการแสดงข้องมูลที่เก็บไว้

2.12 RADIUS

การเชื่อมต่อเพื่อพิสูจน์ตัวจริงระยะไกลในบริการของผู้ใช้ หรือ RADIUS (Remote Authentication Dial In User Service) เป็นโพรโทคอลเครือข่ายที่ให้การตรวจสอบ, อนุมัติ และการ จัดการการบัญชี (AAA)จากส่วนกลาง สำหรับคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อและใช้บริการเครือข่าย. RADIUS

ได้รับการพัฒนาโดย Livingston Enterprises, Inc ในปี 1991 ในฐานะที่เป็นโพรโทคอลการตรวจสอบ และการบัญชีของเซิร์ฟเวอร์การเข้าถึง และภายหลังถูกนำมาเป็นมาตรฐานของ Internet EngineeringTask Force (IETF).

เพราะการสนับสนุนในวงกว้างและธรรมชาติที่แพร่หลายของโปรโตคอล RADIUS มันมักจะถูกใช้ โดยผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตและผู้ประกอบการในการจัดการการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือภายใน เครือข่ายไร้สาย และบริการอีเมลแบบบูรณาการ เครือข่ายเหล่านี้อาจประกอบด้วยโมเด็ม, DSL, access points, VPNs, พอร์ตเครือข่าย, เว็บเซิร์ฟเวอร์ ฯลฯ

RADIUS เป็นโพรโทคอลแบบไคลเอ็นต์/เซิร์ฟเวอร์ที่วิ่งในชั้นแอพพลิเคชัน ใช้ UDP เป็นตัว ขนส่ง. Remote Access Server, Virtual Private Network server, the Network switch ที่มีการ ตรวจสอบพอร์ต และ Network Access Server (NAS) ทั้งหมดนี้เป็นเกตเวย์ที่ควบคุมการเข้าถึง เครือข่ายและทุกตัวมีส่วนลูกข่ายของ RADIUS ที่ติดต่อสื่อสารกับ RADIUS เซิร์ฟเวอร์. RADIUS เซิร์ฟเวอร์มักจะเป็นกระบวนการเบื้องหลัง ที่ทำงานบน UNIX หรือ Microsoft Windows Server.

2.13 Freeradius

Freeradius เป็นซอฟต์แวร์ที่ทำหน้าที่เป็น Radius Server ซึ่งเป็น server ในการจัดการการ ยืนยันตัวตนของผู้ใช้ โดย Freeradius เป็นฟรีซอฟแวร์ที่มีความสามารถสูงมีความยืดหยุ่นได้รับความนิยม สูง

2.14 หลักการทำงานเบื้องต้นของโครงงาน

จากปัญหา การไม่สามารถระบุตัวตนได้ในระบบ IPv6 เนื่องจาก ระบบการยืนยันตัวตนผู้ใช้ใน แบบเดิมที่ไม่ได้ออกแบบมารองรับกับรูปแบบของ IPv6 จึงทำให้ไม่สามารถระบุตัวตนผู้ใช้ได้ในกรณีที่ผู้ ใช้ได้ใช้งานผ่านรูปแบบของ IPv6 เช่น ปัญหาของ IP Address ที่สามารถมีได้หลายค่า และ Temporary IP Address ซึ่งตรวจสอบได้ยาก จาก รูปที่ 2-1

รูปที่ 2-1 หมายเลย IP Address ของเครื่องตัวอย่าง

ทำให้หากเกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ขึ้น จากที่อยู่ IPv6 จะไม่สามารถระบุผู้กระทำ ความผิดได้ เนื่องจากระบบยังไม่รองรับการใช้งานด้วย IPv6 อย่างสมบูรณ์ เช่น รูปที่ 2

Virtual System	Source User	Source address	Source Host Name	Risk
vsys1	5	172.22.	172.22.1	5
vsys1	5	172.24.	172.24.1	4
vsys1	5	172.24.:	172.24.3	4
vsys1	5	172.24.1	172.24.2	4
vsys1	5	172.21.	172.21.1	4
vsys1	5	172.24.4	172.24.5	4
vsys1	5	172.22.	172.22.1	4
vsys1	5	172.19.	172.19.1	4
vsys1	51202000	172.18.4	172.18.4	4
vsys1		2001:3c8:9009:51c:a461	2001:3c8:9009	4

รูปที่ 2-2 ข้อมูลบางส่วนจากรางานสถิติการใช้งาน ของ firewall ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในส่วนของ Risky Users ประจำวันที่ 26 กันยายน พ.ศ.2557

เนื่องด้วย layer3 switch จะมีการทำงานอยู่บน OSI model ในระดับที่ 3 โดยจะมีการเลือก เส้นทางจาก IP Address ซึ่งการทำงานดังกล่าวจะมีการเก็บตาราง IP Address เพื่อใช้ในการเลือก เส้นทาง ซึ่งจะมีการเก็บค่า IP Address และ MAC Address ใน ARP table ของระบบ IP Address v.4 และ ND table ในระบบ IP Address v.6 โดย layer3 switch ส่วนใหญ่จะมีการสนับสนุน การใช้ งาน snmp protocol ซึ่ง มีคำสั่งช่วยในการเรียกข้อมูลในส่วนดังกล่าวมาเพื่อใช้งานต่อได้ โดยจะมีการ ให้เครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งทำการ เรียกข้อมูลในส่วนดังกล่าวมาเปรียบเทียบ กันโดยใช้ Mac Address เป็นตัวเชื่อมโยง และเก็บข้อมูลต่างๆในขณะเดียวก็กันก็ให้เครื่องดังกล่าวเป็น server ในการ เข้าดูข้อมูลในส่วนที่เก็บได้ง่ายขึ้น

```
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.103.ipv6."20:01:03:c8:90:09:01:f3:6d:0c:33:df:5c:53:3a:53"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.103.ipv6."20:01:03:c8:90:09:01:f3:a9:5f:ec:70:da:e1:50:86"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.103.ipv6."20:01:03:c8:90:09:01:f3:cc:0c:d9:4a:6d:e9:ba:ac"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.103.ipv6."20:01:03:c8:90:09:01:f3:cc:49:8e:8d:4a:4e:29:cd"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.103.ipv6."20:01:03:c8:90:09:01:f3:f1:c6:b0:42:ff:a8:3a:d5"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.103.ipv6."fe:80:00:00:00:00:00:00:08:7f:c6:9a:1e:fe:4b:c7"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.103.ipv6."fe:80:00:00:00:00:00:09:01:f3:f0:d3:d2:63"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.103.ipv6."fe:80:00:00:00:00:00:09:09:48:3e:96:da:3b:45:08"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.103.ipv6."fe:80:00:00:00:00:00:00:09:48:3e:96:da:3b:45:08"
                                                                                                                                                                                                                                                                                 STRING: 14:da:e9:61:b0:1d
                                                                                                                                                                                                                                                                                 STRING: 44:8a:5b:a0:83:e6
                                                                                                                                                                                                                                                                                STRING: e0:db:55:f7:69:fe
                                                                                                                                                                                                                                                                                 STRING: 10:78:d2:47:f5:66
                                                                                                                                                                                                                                                                                 STRING: 20:89:84:89:ff:7d
                                                                                                                                                                                                                                                                                 STRING: 14:da:e9:61:b0:1d
                                                                                                                                                                                                                                                                                 STRING: e0:db:55:f7:69:fe
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.103.ipv6. "fe:80:00:00:00:00:00:00:00:00:00:00:30:48:36:36:36:36:36:50:fb"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.103.ipv6. "fe:80:00:00:00:00:00:00:00:00:bc:b6:47:8d:ad:66:50:fb"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.103.ipv6. "fe:80:00:00:00:00:00:00:00:ff:60:47:8d:ad:66:50:fb"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.105.ipv6. "20:01:03:c8:90:09:01:f5:39:c2:54:17:37:20:c4:8e"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.105.ipv6. "20:01:03:c8:90:09:01:f5:8c:16:c7:71:a2:6f:a2:cd"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.105.ipv6. "fe:80:00:00:00:00:00:00:00:21:c:c0:ff:fe:fa:64:44"
                                                                                                                                                                                                                                                                                 STRING: f0:4d:a2:61:b7:22
                                                                                                                                                                                                                                                                                 STRING: 10:78:d2:47:f5:66
                                                                                                                                                                                                                                                                                 STRING: 0:1c:c0:fa:64:44
                                                                                                                                                                                                                                                                                 STRING: 0:80:48:38:9:bc
                                                                                                                                                                                                                                                                                 STRING: 0:1c:c0:fa:64:44
 IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.106.ipv6."20:01:03:c8:90:00:01:f7:88:7f:49:fd:d5:4c:9f:46"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.106.ipv6."fe:80:00:00:00:00:00:00:4e:72:b9:ff:fe:b1:bb:ff"
IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.206.ipv6."20:01:03:c8:90:09:01:e6:20:5c:2e:3b:24:32:89:7c"
                                                                                                                                                                                                                                                                                 STRING: 4c:72:b9:b1:bb:ff
                                                                                                                                                                                                                                                                                STRING: 4c:72:b9:b1:bb:ff
                                                                                                                                                                                                                                                                                 STRING: 44:8a:5b:45:8e:aa
 IP-MIB::ipNetToPhysicalPhysAddress.206.ipv6."20:01:03:c8:90:09:01:e6:48:fb:49:f0:ac:b4:2a:25" = STRING: b8:88:e3:75:5:22
```

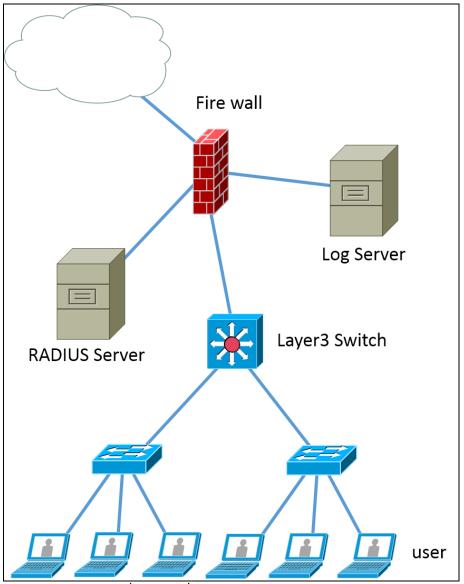
รูปที่ 2-3 ผลลัพธ์การเรียกดูข้อมูล IP Address จาก Layer3 Switch ผ่าน SNMP

ผลลัพธ์ที่ได้ทำให้ได้ข้อมูล ว่าปัจจุบันมีอุปกรณ์ใดที่ใช้งานบน IPv6 ไปบ้างโดยแสดง IP Address และ MAC Address ของเครื่องต่าง ๆ ที่ใช้งานผ่าน Layer3 Switch

```
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.202.172.30.254.69 = STRING: 0:12:7f:17:a3:80
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.202.172.30.254.73 = STRING: 0:19:e7:e8:2:41
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.202.172.30.254.75 = STRING: c:85:25:c9:25:c1
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.202.172.30.254.77 = STRING: c:85:25:a3:fb:c1
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.202.172.30.254.79 = STRING: a4:56:30:54:bd:c1
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.202.172.30.254.80 = STRING: 0:12:43:bd:92:40
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.202.172.30.254.84 = STRING: 0:15:63:6:8e:40
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.202.172.30.254.85 = STRING: 0:19:e8:6c:40:42
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.202.172.30.254.88 = STRING: a4:56:30:56:68:41
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.202.172.30.254.89 = STRING: c:85:25:eb:e0:c1
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.202.172.30.254.109 = STRING: 34:62:88:77:c4:f2
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.202.172.30.254.201 = STRING: 0:c0:b7:d3:95:e8
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.202.172.30.254.202 = STRING: 0:c0:b7:84:6a:61
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.206.172.30.230.1 = STRING: 0:24:c4:6a:13:ff
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.206.172.30.230.101 = STRING: bc:5f:f4:fa:d6:77
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.206.172.30.230.143 = STRING: b8:88:e3:75:5:22
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.206.172.30.230.150 = STRING: 4:7d:7b:da:d2:b
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.206.172.30.230.151 = STRING: 0:c:29:6e:ca:8b
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.206.172.30.230.156 = STRING: 14:fe:b5:a7:b:f6
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.206.172.30.230.160 = STRING: 20:cf:30:90:4f:3c
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.206.172.30.230.162 = STRING: 44:8a:5b:45:8e:aa
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.206.172.30.230.163 = STRING: b8:27:eb:a6:61:79
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.208.172.30.224.1 = STRING: 0:24:c4:6a:13:ff
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.208.172.30.224.106 = STRING: 94:de:80:a2:ec:48
IP-MIB::ipNetToMediaPhysAddress.208.172.30.224.251 = STRING: f0:7d:68:c:57:f9
```

รูปที่ 2-4 ผลลัพธ์การเรียกดูข้อมูล IP Address จาก Layer3 Switch ผ่าน SNMP

ผลลัพธ์ที่ได้ทำให้ได้ข้อมูล ว่าปัจจุบันมีอุปกรณ์ใดที่ใช้งานบน IPv4 ไปบ้างโดยแสดง IP Address และ
MAC Address ของเครื่องต่าง ๆ ที่ใช้งานผ่าน Layer3 Switch

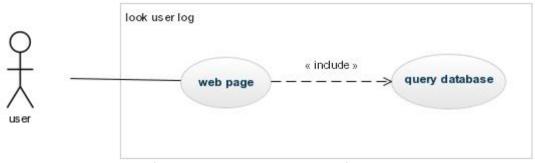

รูปที่ 2-5 การเชื่อมต่อ Log Server กับเครือข่าย

การเชื่อมต่อ Log Server จะต้องเชื่อมต่อมและสามารถติดต่อได้กับอุปกรณ์สวิท และ RADIUS Server เช่น รูปที่ 2-5 โดย Log Server จะมีการทำงานดังนี้

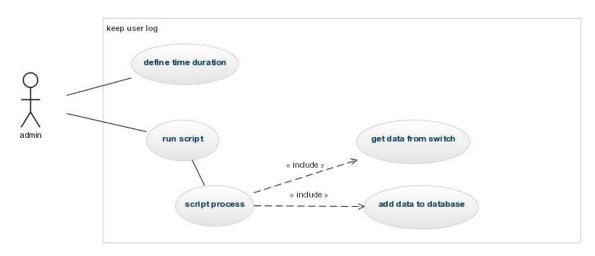
- 1. log sever ส่งข้อความร้องขอข้อมูลไปยัง layer3 switch ผ่านทาง SNMP Protocol เป็น
- 2. log sever ได้รับข้อมูลกลับมา ประมวลผลและเก็บไว้ในระบบฐานข้อมูล
- 3. web server นำข้อมูลที่เก็บในฐานข้อมูลมาแสดงผ่านหน้า web

โดยผู้ใช้จะมี 2 กลุ่มโดยในกลุ่มแรกคือผู้ใช้ทั่วไปซึ่งจะสามารถเข้าดูข้อมูลประวัติของตนเองผ่านทางหน้า เว็บได้ ดังรูปที่ 2-6

รูปที่ 2-6 use case diagram ของผู้ใช้ทั่วไป

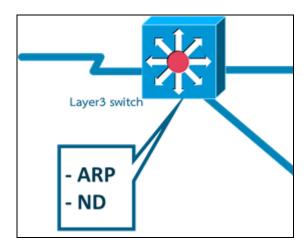
และผู้ใช้ที่เป็นผู้ดูแลระบบ สามารถกำหนดความถี่ของการตรวจสอบข้อมูลของ Server ได้ ดังรูปที่ 2-7

รูปที่ 2-7 use case diagram ของผู้ดูแลระบบ

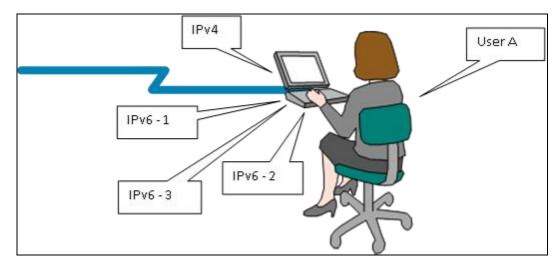
3. ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 แนวคิดในการออกแบบระบบ

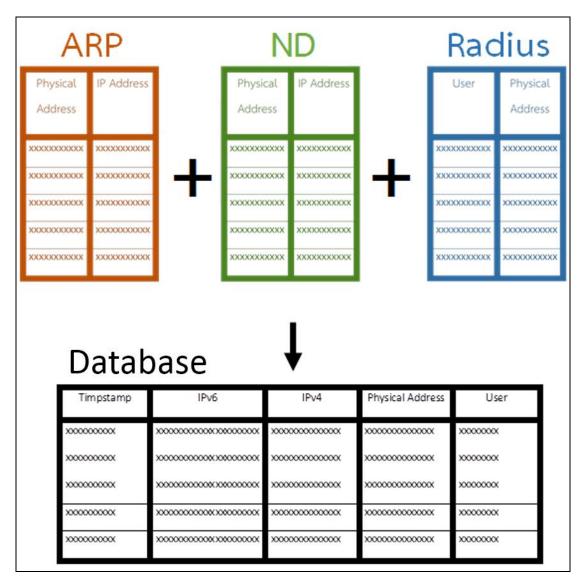
รูปที่ 3-1 Layer3 switch

ใน Layer3 switch ซึ่งทำงานบน Layer3 OSI model มีการเก็บ ตารางระหว่าง IP Address และ Physical Address ซึ่งก็คือ ตาราง ARP ใน IPv4 และ ND ใน IPv6 ในส่วนของผู้ใช้ ทาง radius server จะมีการเก็บข้อมูลชื่อผู้ใช้ และ Physical Address อยู่แล้ว ดังนั้นจากสมมติฐานว่า "ในช่วงเวลา เดียวกันอุปกรณ์ที่มี IP Address ซึ่งมาจาก Physical Address เดียวกัน ย่อมเป็นอุปกรณ์เดียวกัน และ ย่อมเป็น ผู้ใช้คนเดียวกัน" ดังรูปที่

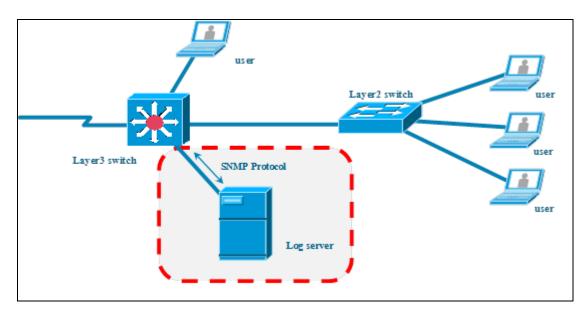
รูปที่ 3-2 แนวคิดการทำงานของการระบุตัวตน

ดังนั้นเราจึงสามารถระบุผู้ใช้ของ IP Address ใน IPv6 ได้ทางอ้อมจากการเทียบผู้ใช้ที่มี Physical Address เดียวกันกับ IP Address ที่ต้องการทราบ โดยใช้ข้อมูลจากตาราง ARP ซึ่งสามารถ ระบุ IPv4 ของ Mac Address นั้นได้, ตาราง ND ซึ่งสามารถระบุ IPv6 ของ Mac Address นั้นได้และ ข้อมูลจาก Radius Server ซึ่งจะช่วยระบุ User ได้ ดังรูปที่ 3-38

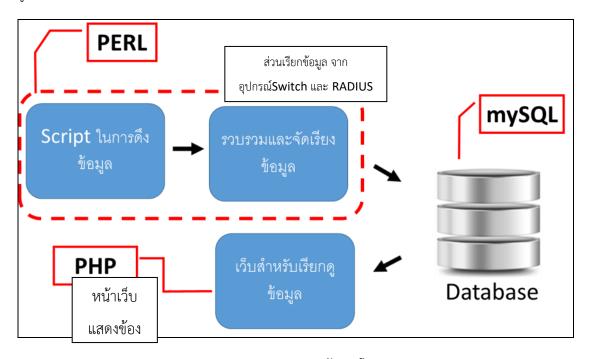
รูปที่ 3-38 แนวทางการเก็บข้อมูล

3.2 ระบบที่ได้ออกแบบ

รูปที่ 9 ภาพรวมระบบที่ได้ออกแบบ

ระบบที่ได้ออกแบบจะเป็น server ที่เชื่อมต่อกับเครือข่ายที่สามารถเข้าไปดึงค่าต่าง ๆ ของ อุปกรณ์ switch ได้โดยการติดต่อจะใช้ SNMP Protocol ในการติดต่อสื่อสารกับอุปกรณ์ switch ได้ดัง รูปที่ 9

รูป 3-5 ส่วนประกอบหลักของโครงงาน

โดยการทำงานจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ ดัง โดย

ส่วนที่ 1 จะเป็นสคริปต์ที่ทำงานตลอดเวลาเพื่อรับค่าจากอุปกรณ์ switch และนำมาวิเคราะห์หา ผู้ใช้ให้กับ หมายเลข IP Address ที่เป็น IPv6 และส่งต่อไปให้กับส่วนที่ 2

ส่วนที่ 2 จะเป็นฐานข้อมูลที่ใช้เก็บข้อมูลที่ผ่านกระบวนการจากส่วนที่หนึ่งมาแล้ว

ส่วนที่ 3 จะเป็นส่วนของเว็บแอพลิเคชั่นที่นำข้อมูลจาก ฐานข้อมูลในส่วนที่ 2 มาจัดรูปแบบและ แสดงผลตามที่ต้องการ โดยจะมีการวิเคราะห์ ทำสถิติจากข้อมูลที่มี และสามารถค้นหารายการตามที่ สนใจได้

3.3 การทดสอบระบบ

เนื่องจากได้แบ่งเป็นส่วนๆอย่างชัดเจน การทดสอบระบบจึงสามารถทำได้โดยการทดสอบเป็น ส่วนๆ และส่วนย่อยของแต่ละส่วน เช่น ค่าที่รับได้ออกมาเป็นอย่างไร ตีความหมายแล้วได้ผลลัพธ์อย่างไร ตรงกับสิ่งที่ต้องการหรือไม่ สามารถส่งต่อไปยังส่วนต่อไปหรือสามารถเรียกใช้จากส่วนก่อนหน้าได้ถูกต้อง หรือไม่หรือไม่ และทดลองสุ่มผลลัพธ์ เพื่อตรวจสอบค่าจากเครื่องตัวอย่าง

4. ผลและวิเคราะห์ผลการทดลอง

4.1 การทดสอบการจำลองระบบลงชื่อเข้าใช้

เป็นการจำลองสภาพแวดล้อมการลงชื่อเข้าใช้แบบ 802.1x โดยใช้อุปกรณ์ switch เป็นเชื่อต่อ กับ radius server ซึ่งใช้ free radius เป็น radius server

รูปที่ 4-1 รูปตัวอย่างการลงชื่อเข้าใช้ของระบบที่จำลองขึ้น

4.2 การทดสอบระบบส่วนเบื้องหลัง

ในส่วนนี้ เป็นส่วนสคริปต์ที่มีการเรียกข้อมูลจากอุปกรณ์ switch แล้วนำค่าที่ได้จากส่วนของ IPv6, IPv4, Mac Address และ ผู้ใช้ จาก Radius Server มาเปรียบเทียบกันเป็นระยะ ๆ แล้วส่งข้อมูล ไปยังส่วนที่ 2 ซึ่งก็คือส่วนของฐานข้อมูล โดยข้อมูลที่อยู่ของ switch ตำแหน่งเครื่อง server และข้อมูล เกี่ยวกับการเชื่อมต่อฐานข้อมูล ระยะของช่วงเวลาที่มีการเรียกข้อมูลจะนำมาจากข้อมูลที่กำหนดไว้ในไฟล์ ในส่วนการตั้งค่า ของระบบโดยจะมีการกำหนดช่วงเวลเป็นวินาที

```
my $switch_v6address = "2001:3c8:9009:181::1";
13
   my $interval = 60; # time intervl between pooling round in second unit.
14
15
17 my $driver = "mysql";
18
19 my $radhost = "localhost"; # radius server ip address.
20 my $raduserid = "root"; # username to access database .
  my $radpassword = "kks*5cvp768"; # password for access database.
my $raddatabase = "radius";
21
22
23
24
25
  my $loghost = "localhost"; # log server ip address.
26 my $loguserid = "root"; # username to access logdatabase.
  my $logpassword = "kks*5cvp768"; # password for access logdatabase.
  my $logdatabase = "proj"; # database name
29
30
```

รูปที่ 4-2 ตัวอย่างไฟล์การตั้งค่าช่วงเวลาการตรวจสอบ

ชึ่งในการเรียกข้อมูลจากอุปกรณ์ switch จะได้ลักษณะของข้อมูลตาม รูปที่ 2-3 และ รูปที่ 2-4 แล้วจึงนำค่าที่ได้มาแยกข้อมูล และนำมาเปรียบเทียบกัน ซึ่งจะได้ข้อมูลของ IP Address ทั้งในส่วนของ IPv6 IPv4 และ MAC Address ของอุปกรณ์ในเวลานั้น ๆ และเมื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับข้อมูล การลงชื่อเช้าใช้ของ radius server จะทำให้สามารถคาดเดาได้ว่า IPv6 ของอุปกรณ์ที่อยู่ในเครือข่ายนั้น เข้าใช้ด้วยชื่อผู้ใช้ใด และส่งข้อมูลที่ได้ไปยังฐานข้อมูลได้ โดยสามารเข้าไปดูประวัติการ ลงชื่อเข้าใช้ของผู้ ใช้ได้ ดังรูปที่ 4-8

```
2001:03c8:9009:01f5:c868:d6a7:9d52:8a51 18:3:73:d5:70:7b 172.30.245.181 2015-6-25 15:54:39

fe80:0000:0000:0000:213b:2f9c:f226:d362 0:23:54:26:b4:34 172.30.245.176 2015-6-25 15:54:39

fe80:0000:0000:0000:4874:82fe:9b53:a715 18:3:73:d5:70:7b 172.30.245.181 2015-6-25 15:54:39

2001:03c8:9009:01f7:a870:93b4:51c6:fbc5 74:d0:2b:7:3c:a8 172.30.247.199 2015-6-25 15:54:39

2001:03c8:9009:01f7:b872:7894:b954:b613 4c:72:b9:b1:bb:ff 172.30.247.188 2015-6-25 15:54:39

fe80:0000:0000:0000:4e72:b9ff:feb1:bbff 4c:72:b9:b1:bb:ff 172.30.247.188 2015-6-25 15:54:39

fe80:0000:0000:0000:a870:93b4:51c6:fbc5 74:d0:2b:7:3c:a8 172.30.247.199 2015-6-25 15:54:39
```

รูปที่ 4-3 ผลลัพธ์จากการทดสอบ โดยยังไม่ได้นำไปจับคู่กับข้อมูลผู้ใช้

การนำข้อมูลชื่อผู้ใช้มาหาความสัมพันธ์กับข้อมูลการใช้นั้น นำมาจากข้อมูล ในส่วนของ radius server ซึ่งจะมีข้อมูลต่างๆ เช่น วัน เวลา ที่มีการเข้าสู่ระบบ ipaddress และอื่นๆ ดังรูปที่ 4-4

```
Wed Apr 15 23:44:45 2015
        Acct-Status-Type = Start
        NAS-Port-Type = Wireless-802.11
        Calling-Station-Id = "BC:EE:7B:53:4F:A0"
        Called-Station-Id = "hotspot1"
        NAS-Port-Id = "ether3"
        User-Name = "test"
        NAS-Port = 2148532238
        Acct-Session-Id = "8010000e"
        Framed-IP-Address = 10.5.50.254
        Mikrotik-Host-IP = 10.5.50.254
        Event-Timestamp = "Apr 15 2015 23:44:38 ICT"
        NAS-Identifier = "MikroTik"
        Acct-Delay-Time = 0
        NAS-IP-Address = 172.30.232.93
        Acct-Unique-Session-Id = "138d0e2d0f8763e9"
        Timestamp = 1429116285
```

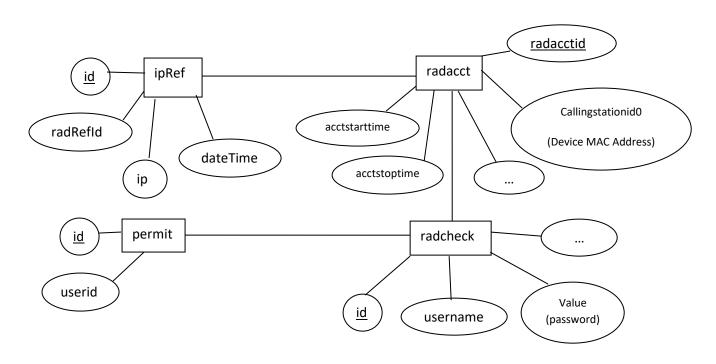
รูปที่ 4-4 ตัวอย่าง log ของ radius server ที่มาจากการยืนยันตัวตนในระบบ

การคาดเดาถึงผู้ใช้ในระบบ IPv6 จึงสามารถอ้างอิงจากข้อมูลการลงชื่อเข้าใช้ในระบบ IPv4 จาก radius server ได้โดยการเทียบ MAC Address

4.3 การทดสอบระบบส่วนฐานข้อมูล

ออกแบบฐานข้อมูล และสร้างฐานข้อมูลเพื่อเก็บข้อมูลจากส่วนเบื้องหลัง โดยจะมีการแยกเป็นตารางย่อย
ๆ 2 ตารางได้แก่ ตาราง permit และตาราง ipRef โดยใช้งานร่วมกับตาราง radacct และ radcheck
ของ freeradius ที่มีให้ใช้อยู่แล้ว

และตาราง ipRef จะเก็บ ข้อมูล IP Address ของเครื่องที่เชื่อมต่ออยู่ และ id ที่อ้างอิงตาราง การลงชื่อเข้าใช้ ของ radius server

รูปที่ 4-5 ER-Diagram ของฐานข้อมูล

ซึ่ง ตาราง permit จะเป็นตารางในการกำหนดสิทธิ์ของ user คนนั้น ๆ ว่าจะเป็นสิทธิ์ผู้ดูแล ระบบหรือไม่ โดยจะเก็บ user id ของตาราง ผู้ใช้ของ radius server

id	userid
1	1

และตาราง ipRef จะเก็บ ข้อมูล IP Address ของเครื่องที่เชื่อมต่ออยู่ และ id ที่อ้างอิงตาราง การลงชื่อเข้าใช้ ของ radius server

<u>id</u>	radRefld	ip	dateTime	
1	29	FE80:0000:0000:0000:71B1:3C53:BCFA:F4CB	2016-09-03 12:57:01	
2	29	172.30.231.6	2016-09-03 12:57:01	
3	29	2001:03C8:9009:01E7:0900:7AD7:4AD0:856C	2016-09-03 12:57:01	

4.4 การทดสอบระบบในส่วนแสดงผล

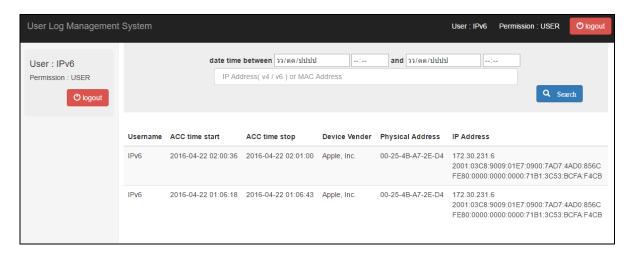
ในส่วนนี้เป็นส่วนของเว็บแอพลิเคชันที่นำข้อมูลจากฐานข้อมูลมาแสดงผล ในส่วนนี้เขียนขึ้นด้วย ภาษา php และ html โดยมีการให้สิทธิ์ผู้ใช้เป็น 2 ส่วน คือ

- 1. ผู้ใช้ทั่วไป สามารถดูบันทึกของระบบนส่วนที่เป็นของตัวผู้ใช้เองได้
- 2. ผู้ดูแลระบบ สามารถดูบันทึกการใช้งานของผู้ใช้ทั้งหมด และ แก้ไข ลบ หรือเพิ่มผู้ใช้ใหม่ได้ หน้า login ใช้ในการเข้าสู่ระบบ โดยเมื่อกรอก ชื่อผู้ใช้ และรหัสผ่านที่ถูกต้อง ก็จะเข้าใช้งานได้ ตามสิทธิ์ ของผู้ใช้คนนั้น

Please sign in
User Name
Password
Sign in

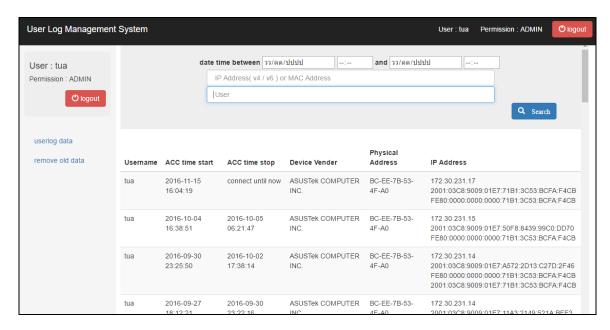
รูปที่ 4-6 หน้าเว็บสำหรับการเข้าสู่ระบบ ดูบันทึกการใช้งาน

สำหรับผู้ใช้ทั่วไปเมื่อเข้ามาสู่ระบบแล้วจะสามารถดูข้อมูลการใช้ได้เฉพาะส่วนที่เป็ของตัวผู้ใช้เอง โดยสามารถตัวกรอง เพื่อกรองผลลัพธ์การแสดงผลได้

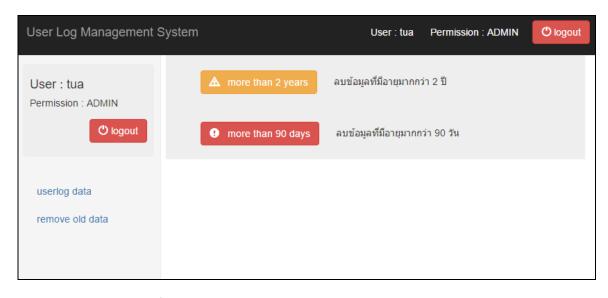
รูปที่ 4-7 หน้าเว็บสำหรับการ ดูบันทึกการใช้งาน ในมุมมองผู้ใช้ทั่วไป

สำหรับผู้ดูแลระบบเมื่อเข้ามาสู่ระบบแล้วจะสามารถดูข้อมูลการใช้ได้ทั้งหมด โดยสามารถตัว กรอง เพื่อกรองผลลัพธ์การแสดงผลได้เช่นกัน

รูปที่ 4-8 หน้าเว็บสำหรับการ ดูบันทึกการใช้งาน ในมุมมองผู้ดูแลระบบ

ผู้ดูแลระบบ สามารถ ลบข้อมูลการลงชื่อเข้าใช้ได้ โดยสามารถเลือกได้ว่าจะลบข้อมูลที่มีอายุ มากกว่า 2 ปี หรือข้อมูลที่มีอายุมากกว่า 90 วัน ได้

รูปที่ 4-9 หน้าเว็บสำหรับการ แก้ไขผู้ใช้งาน ในมุมมองผู้ดูแลระบบ

5. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

ในส่วนการทำงานของระบบในแต่ละส่วนสามารถทำงานได้ โดยส่วนเบื้องหลังโดยรวมสามารถ ทำงานได้โดยสามารถเรียกค่าจากตาราง ARP และตาราง ND โดยใช้ SNMP Protocol ได้และนำมาจับคู่ กันตาม Physical Addressได้ และส่งข้อมูลไปยัง ฐานข้อมูลได้

ในส่วนของฐานข้อมูลก็ได้มีการออกแบบและทดลองใช้งานจากสคริปต์ที่เขียนขึ้นในส่วนแรก พบว่าสามารถทำงานได้สมบูรณ์ครบถ้วน

ในส่วนของเว็บแอพลิเคชั่น สามารถนำข้อมูลจากฐานข้อมูลมาแสดงผลได้ มีการแบ่งระดับสิทธิ์ ผู้ใช้เป็น 2 ส่วนคือผู้ดูแลระบบ และผู้ใช้ทั่วไป โดย ผู้ใช้ทั่วไป สามารถดูบันทึกของระบบนส่วนที่เป็นของ ตัวผู้ใช้เองได้เท่านั้น และ ผู้ดูแลระบบสามารถดูบันทึกการใช้งานของผู้ใช้ทั้งหมด และ สามารถ ลบข้อมูล การลงชื่อเข้าใช้ ที่มากกว่า 2 ปี หรือมากกว่า 90 วันได้

5.2 ปัญหาและอุปสรรค

เนื่องจากการออกแบบวิธีการเรียกข้อมูล ของหน้าเว็บทำได้ไม่ดี จึงทำให้ใช้เวลาในการเรียกหน้า การแสดงผลนานเกินไป การมาแก้รูปแบบวิธีการในภายหลังทำให้เสียเวลาในการแก้ไขงานเพิ่มขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากระบบที่ได้ออกแบบใช้วิธีการตรวจสอบแบบ pooling คือการตรวจสอบเป็นรอบ ๆ จึง ทำให้ความแม่นยำของข้อมูลขึ้นกับความถี่ของการตรวจสอบ

6. เอกสารอ้างอิง

- 1 "faq: ipv6.nectec.or.th," [ออนไลน์]. Available: http://www.ipv6.nectec.or.th/faq.php#ans1. (เข้าชมเมื่อ 25/11/2014)
- 2 "ข้อแตกต่างของ Hub, Switch Layer 2 และ 3," [ออนไลน์]. Available:
   http://www.greattelecom.co.th/article detail.php?article id=10. (เข้าชมเมื่อ 25/11/2014)
- 3 "แนะนำภาษา Perl," [ออนไลน์]. Available: http://www.mindsind.s5.com/form/2Lenarning/web/w4/Untitled-1.htm. (เข้าชมเมื่อ 25/11/2014)
- 4 "มารู้จักโปรโตคอล SNMP (ตอนที่ 1)," [ออนไลน์]. Available: http://www.thailandindustry.com/guru/view.php?id=14294&section=9. (เข้าชมเมื่อ 25/11/2014)
- 5 "CCNP Practical Studies: Layer 3 Switching," [ออนไลน์]. Available: http://www.ciscopress.com/articles/article.asp?p=102093. (เข้าชมเมื่อ 25/11/2014)
- 6 "ข้อแตกต่างของ Hub, Switch Layer 2 และ 3," [ออนไลน์]. Available: http://www.it-clever.com/%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B9%81%E0%B8%95%E0%B8%81%E0%B8%95%E0%B8%95%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87-hub-switch-layer-2-%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B8%B0-3/. (เข้าชมเมื่อ 25/11/2014)
- 7 "ความรู้IPv6 พื้นฐานสำหรับผู้ดูแลระบบ," [ออนไลน์]. Available:http://www.thailandipv6.net/ebook/IPv6book20140826.pdf. (เข้าชมเมื่อ 25/11/2014)
- 8 "SNMPv1," [ออนไลน์]. Available: https://sites.google.com/site/snmphorus/snmpv1. (เข้าชมเมื่อ 25/11/2014)
- 9 "ARP คืออะไร," [ออนไลน์]. Available:
  http://www.com5dow.com/%E0%B9%84%E0%B8%82%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0
  %B8%A8%E0%B8%B1%E0%B8%9E%E0%B8%97%E0%B9%8C-it/675-arp%E0%B8%84%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%B0%E0%B9%84%E0%B8%A3.html. (เข้าชมเมื่อ 25/11/2014)
- "IP คืออะไร," [ออนไลน์]. Available:
   http://www.com5dow.com/%E0%B9%84%E0%B8%82%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0
   %B8%A8%E0%B8%B1%E0%B8%9E%E0%B8%97%E0%B9%8C-it/1236-ip %E0%B8%84%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%B0%E0%B9%84%E0%B8%A3.html. (เข้าชมเมื่อ 25/11/2014)
- 11 "SQL คืออะไร," [ออนไลน์]. Available:http://www.mindphp.com/%E0%B8%84%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD/73-%E0%B8%84%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%B0%E0%B9%84%E0%B8%A3/2088-sal-

%E0%B8%84%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%B0%E0%B9%84%E0%B8%A3.html. (เข้าชมเมื่อ 25/11/2014)

12 "PHP คืออะไร," [ออนไลน์]. Available:
http://www.mindphp.com/%E0%B8%84%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD/73%E0%B8%84%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%B0%E0%B9%84%E0%B8%A3/2127-php%E0%B8%84%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%B0%E0%B9%84%E0%B8%A3.html. (เข้าชมเมื่อ
25/11/2014)

7. ภาคผนวก

ส่วนนี้อาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ ควรจะเป็นข้อมูลที่ไม่อยู่ในส่วนอื่น ๆ เป็นข้อมูลโดยละเอียด เช่น data sheet ของอุปกรณ์ที่คุณใช้ (สอบถามอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนว่าต้องใส่หรือไม่ อย่างไร) คนที่ทำโครงงานในการ พัฒนาซอฟต์แวร์ ควรจะใส่คู่มือการใช้งาน และ technical manual หรือ source code (หากอาจารย์ที่ ปรึกษาเห็นสมควร)

โดยภาคผนวกอาจจะแบ่งเป็นหมวดย่อย ๆ ออกไปอีกก็ได้ ตามสมควร